

Brüssel, 4.3.2016
COM(2016) 144 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

ELi-Türgi ühine tegevuskava: kolmas rakendamisaruanne

ELi–Türgi ühine tegevuskava
Kolmas rakendamisaruanne
Aruandeperiood: 1. veebruar – 2. märts

Sissejuhatus

ELi–Türgi tippkohtumisel 29. novembril 2015 käivitasid Türgi ja EL ühise tegevuskava, milles oli esialgselt kokku lepitud 15. oktoobril 2015. Ühise tegevuskava eesmärk on tugevdada koostööd ajutise kaitse all olevate Süüria pagulaste ja neid vastuvõtivate kogukondade toetamiseks Türgis ning ELi suunduvate ebaseadusliku rände voogude tõkestamiseks. Ühise tegevuskava rakendamine peaks seega aitama rändevoojusid korrastada ja ebaseaduslikku rännet piirata.

See on ühise tegevuskava kolmas rakendamisaruanne ning käsitleb ajavahemikku 1. Veebruar – 2. märts¹. Aruande eesmärk on anda kolm kuud pärast ühise tegevuskava käivitamist teada järeelmeetmetest, mida Türgi ja EL on aruandeperioodi jooksul võtnud oma vastavate kohustuste täitmiseks. Ühise tegevuskava rakendamisaranded on osa olukorra üldisest järelevalvest.

1. 1. osa

1.1. Statistilised andmed (EL)

Üks ühise tegevuskava põhieesmärk on saavutada tulemusi eelkõige ebaseaduslike sisserändajate sissevoolu pidurdamisel. Et edasiminekut jälgida, käivitati 2016. aasta alguses ELi ja Türgi andmekogumisprotsess².

Türgist ebaseaduslikult ELi saabuvate inimeste arv on aastaaega arvestades endiselt suur, ehkki talviste olude tõttu eeldati saabujate arvu vähenemist. Täpsemalt olid *aruandeperioodi* (1. veebruar – 2. märts) andmed järgmised.

- Kuni 29. veebruarini meritsi ja maad mööda (Kreeka ja Bulgaaria kaudu) ELi saabunud ebaseaduslike sisserändajate koguarv oli 56 887. Enamik neist, st 56 335 ehk 99 %, ületasid Kreeka saarteni jõudmiseks Egeuse mere.
- Kuni 29. veebruarini ületati Kreeka piiri ebaseaduslikult keskmiselt 1 943 korral ja Bulgaaria piiri 19 korral päevas – kokku seega 1 962 korral päevas.
- Nädalas saabus Kreekasse keskmiselt 13 358 ebaseaduslikku sisserändajat.

Veebruari esimesel poolel sisserändajate arv vähenes, aga veebruari teisel poolel hakkas see uuesti kasvama.

Eelmiste kuude andmed olid võrdluseks järgmised.

- Türgist Kreekasse saabunud ebaseaduslike sisserändajate arv oli 2015. aasta septembris, oktoobris, novembris ja detsembris ning 2016. aasta jaanuaris ja veebruaris vastavalt 147 639, 214 792, 154 381, 104 399, 61 602 ja 56 335.
- Samade kuude vastavad päevased keskmised olid 4 921, 6 929, 5 146, 3 368, 1 987 ja 1 943.

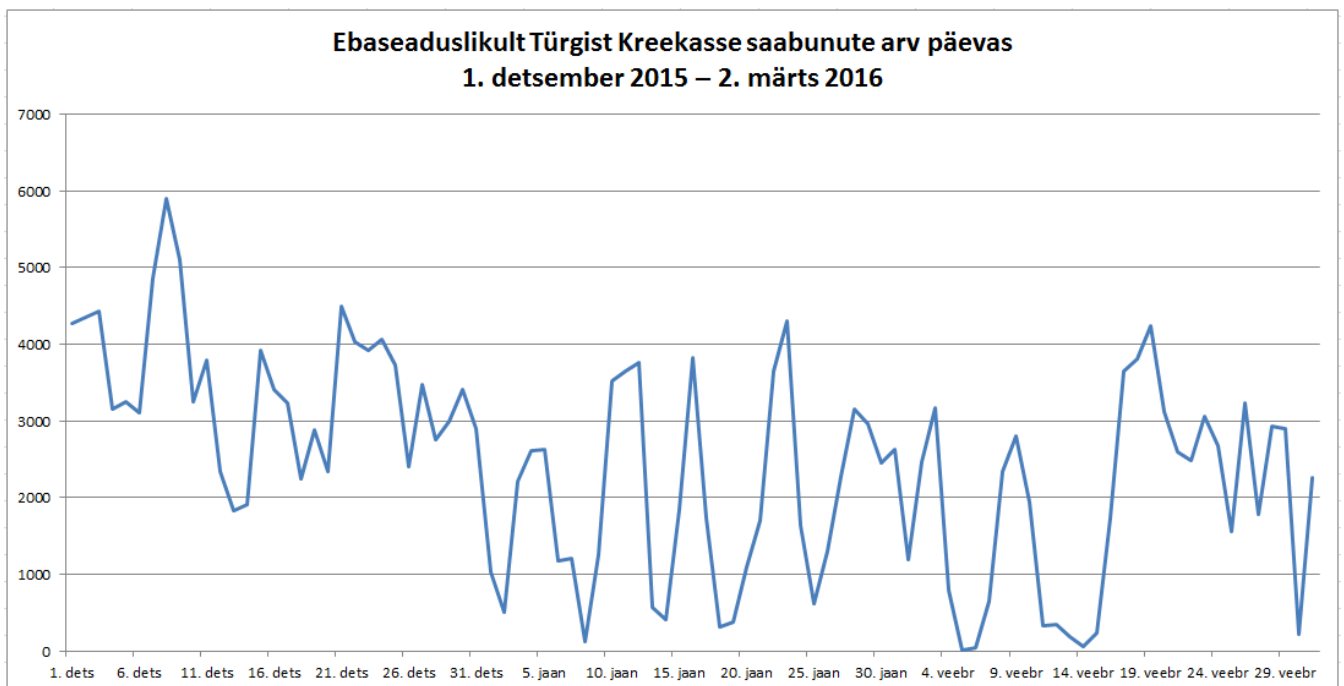
¹ Samas viidatakse aruandes mõnikord ka andmetele, arengusuundumustele ja otsustele, mis on vastu võetud enne seda või märtsi esimestel päevadel.

² Selle protsessi raames on EL ja Türgi koostanud kolm ühist ülevaadet. Andmekogumine aitab ELil täiel määral ära kasutada integreeritud korda poliitiliseks reageerimiseks kriisidele (IPCR).

Detsembris, jaanuaris ja veebruaris ebaseaduslikult Türgist Kreekasse saabunute arv on esitatud järgmistel joonistel. Joonis 1 näitab ebaseaduslikult saabunute arvu päevas ja joonis 2 ebaseaduslikult saabunute arvu nädala jooksul³.

Joonisel 3 on kujutatud ebaseaduslikult Türgist Kreekasse saabunute arv kuude lõikes 2015. aasta septembrist 2016. aasta veebruarini. Joonisel 4 on esitatud samal ajavahemikul (2015. aasta septembrist 2016. aasta veebruarini) ebaseaduslikult saabunute arv rahvusrühmade lõikes (vastavalt sisserändajate antud tunnistustele saabumise hetkel); peamiselt oli tegemist süürlastega, kellele järgnesid afgaanid ja iraaklased. Arvnäitajate analüüs osutab sellele, et süürlaste osakaal on vähenenud (69%-lt 51 %ni) ning afgaanide ja iraaklaste osakaal suurenenud (vastavalt 18 %-lt 25 %ni ja 8 %-lt 17 %ni).

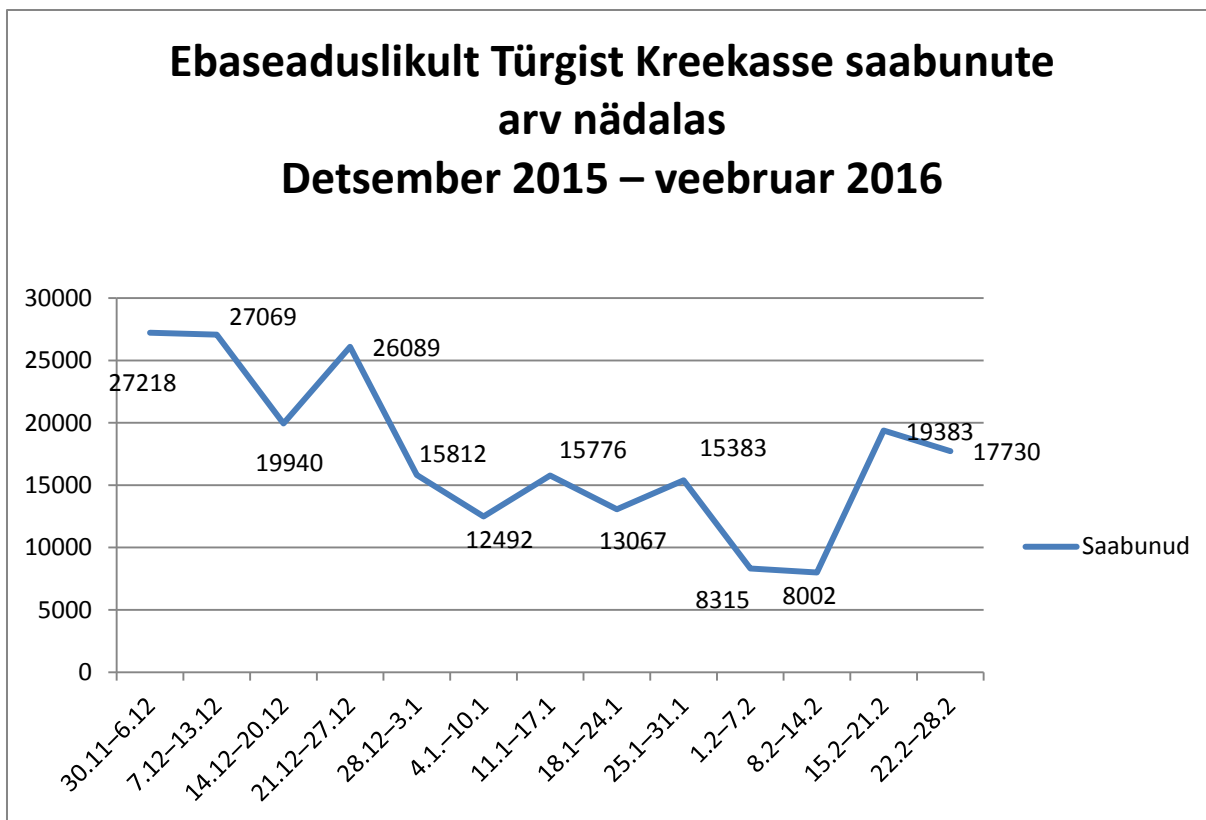
Joonis 1.

Allikas: Frontexi Lääne-Balkani andmed.

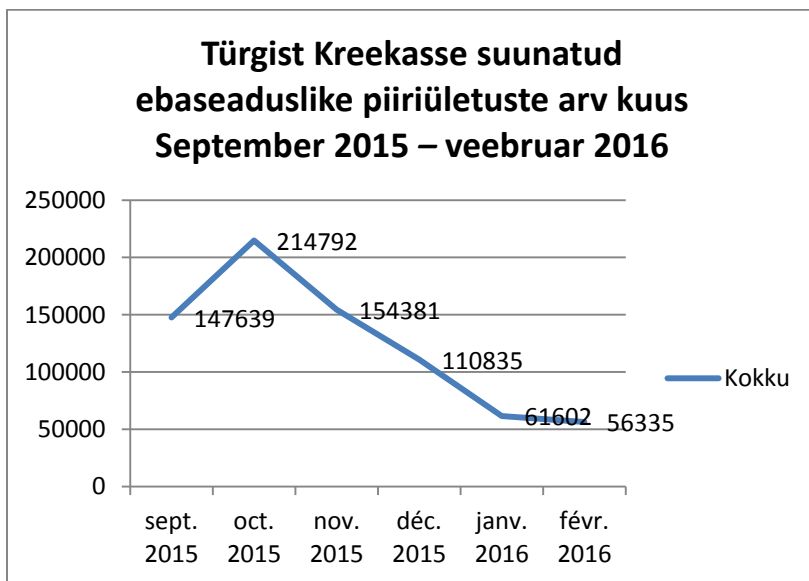
³ Nii nagu ühise tegevuskava esimeses ja teises rakendamisaruanandes, esitatakse ka nendel joonistel üksnes Türgist Kreekasse saabunute arv, kuna see moodustab üle 99 % saabunute koguarvust.

Joonis 2.

Allikas: Frontexi Lääne-Balkani andmed.

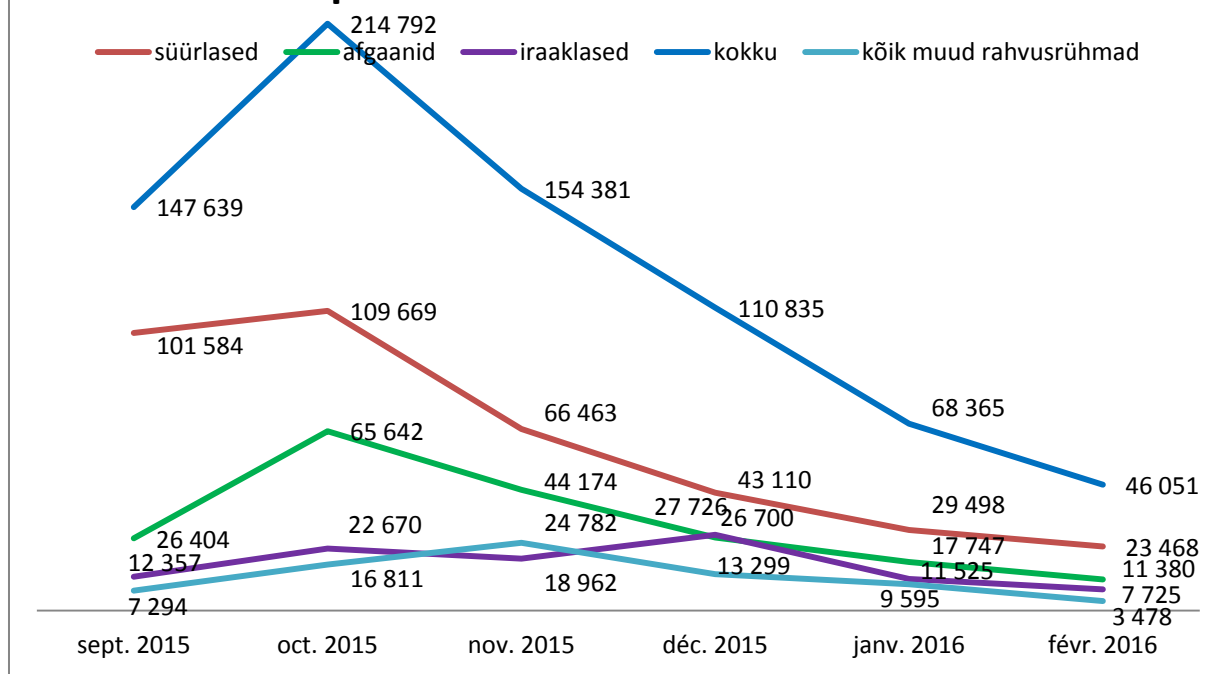
Joonis 3.

Allikad: Frontexi FRAN andmed (2015) ja Lääne-Balkani andmed (jaanuar-veebruar 2016).

Joonis 4.

Kreeka-Türgi merepiiri ebaseaduslikult ületanute arv rahvusrühmade kaupa September 2015 – veebruar 2016

Allikas: Frontexi FRAN andmed (2015) ja JORA andmed (jaanuar–veebruar 2016) 2. märtsi 2016 seisuga. JORA andmed on esialgsed operatiivandmed, mis võivad muutuda.

Ebaseaduslikult Türgist Kreekasse saabunute arv muutub – see on vähenenud oktoobrist saadik ning püsinud stabiilsena jaanuaris ja veebruaris (vt joonised 1, 2 ja 3), kui keskmine saabunute arv päevas oli umbes 1 960. 1. ja 2. märtsil saabus vastavalt 209 ja 2 266 sisserändajat. Talvehooaega arvesse võttes on arvud praeguse aastaaja kohta suured – aasta algusest saadik on Kreeka kaudu ELi saabunud üle 120 000 ebaseadusliku sisserändaja.

Õiguslikel ja operatiivmeetmetel, mis Türgi ametiasutused on ebaseadusliku rände pidurdamiseks võtnud, on rändevoogudele teatav mõju. Muud poliitilised sündmused konfliktipiirkonnas, Türgis ja ELi liikmesriikides on kahtlemata samuti mõjutanud ebaseaduslikult Türgist Kreekasse saabunute arvu (nt Süüria konflikti süvenemine; mõne liikmesriigi ja Balkani riikide otsused piirata nende territooriumile lubatavate sisserändajate arvu).

1.2. Statistilised andmed (Türgi)

Türgi esitas 2. märtsil ühise tegevuskava rakendamise kohta uued andmed, järgides integreeritud korda poliitiliseks reageerimiseks kriisidele (IPCRi) ja kasutades kokkulepitud vormi. ELi ja Türgi ühine andmekogumine jätkub korrapäraselt ja viljakalt.

Türgi on praeguseks vastu võtnud 2 928 975 Süüria pagulast,⁴ kellele ta on andnud ajutise kaitse kui rühmale. See seisund võimaldab juurdepääsu avalikele teenustele, nagu haridus ja

⁴ Registreeritud Süüria pagulaste arv Türgi ametiasutuste esitatud andmetel 2. märtsi seisuga, mis hõlmab isikuid ajutistes kaitsekeskustes (273 519) ja kogukondades (2 655 456); ajavahemikul 1. veebruar–2. märts registreeriti 77 059 uut isikut.

arstiabi. Alates 15. jaanuarist 2016 annab see juurdepääsu ka tööturule. 20. veebruariks olid Süüria pagulased esitanud Türgi ametiasutustele 15 taotlust tööloa saamiseks. 15. veebruaril viibis pagulaslaagrites⁵ 273 519 süürlast, kellele pakuti seal mitmesugust toetust.

2. märtsil esitasid Türgi ametiasutused IPCRi kohaselt järgmised andmed.

- 350 000 ajutise kaitse all olevat Süüriast pärit last on koolidesse vastu võetud.
- Laagrites on sündinud 151 746 last (5. veebruari seisuga).
- 1. veebruari seisuga oli Türgi registreerinud 256 700 muud kui Süüriast pärit isikut, 141 059 rahvusvahelise kaitse taotlust oli läbivaatamisel. Kõige enam taotlevad lisaks süürlastele rahvusvahelist kaitset viis rahvusrühma: iraaklased (51 %), afgaanid (25 %), iraanlased (14 %), somaallased (2,5 %) ja palestiinlased (1 %).
- Ajavahemikul 1.–15. veebruarini sisenes 7 011 süürlast seaduslikult Türki ning 12 769 lahkus Türgist. Iraanlaste puhul oli seaduslikult riiki sisenemise ja lahkumise arv vastavalt 65 546 ja 62 226; iraaklaste puhul 30 026 ja 26 338; liibanonlaste puhul 3 134 ja 3 230 ning jordaanelaste puhul 3 733 ja 3 380. Viisa kehtivusest sõltuvalt võivad välismaalased Türgis viibida kuni 90 päeva. Välismaalased, kes võivad Türki viisavabalt siseneda, võivad riigis viibida 90 päeva 180päevase ajavahemiku jooksul.
- Türgi ja Kreeka tagasivõtuasutused kohtusid 24. ja 25. veebruaril Ankaras, et tegeleda Kreeka esitatud 864 tagasivõtutaotlusega, mida seni ei oldud menetletud. 1. ja 2. märtsil võttis Türgi tagasi 267 ebaseaduslikku sisseandajat.
- Türgi ja Kreeka asutasid rändega tegeleva töörühma. Töörühm tuli esimest korda kokku 27. novembril 2015 Ankaras ja teist korda 1. veebruaril 2016 Ateenas.
- Ajavahemikul 1.–29. veebruarini hoidsid Türgi õiguskaitse- ja piirikontrolliasutused merepiiril ära 8 540 sisseandaja ja maismaapiiril 15 986 sisseandaja ebaseadusliku lahkumise Türgi territooriumilt ELi. Ainuüksi 15. veebruaril pidas Türgi rannikuvalve kinni 985 ebaseaduslikku sisseandajat Ayvalıkis, Çeşmes ja Bodrumis. 16.–29. veebruarini pidasid Türgi õiguskaitseasutused kinni üle 15 000 ebaseadusliku sisseandaja.
- Türgi rannikuvalve-, politsei- ja eripolitseiüksused korraldasid 1.–15. veebruarini kümme ühist erioperatsiooni, mille eesmärk oli ebaseaduslike sisseandajate ja nende üle piiri toimetajate / inimkaubitsejate kinnipidamine ning ebaseadusliku lahkumise takistamine. Selle tulemusena peeti kinni 97 ebaseaduslikku sisseandajat ning 308 sisseandajate ebaseaduslikult üle piiri toimetajat ja inimkaubitsejat (kellest 11 peeti kinni mere- ja 297 maismaapiiril). Lisaks pidasid Türgi õiguskaitseasutused 16.–29. veebruarini kinni 391 sisseandajate ebaseaduslikult üle piiri toimetajat ja inimkaubitsejat.
- Türgi politsei- ja eripolitseiüksused konfiskeerisid jaanuaris 8 kaubikut, 1 paadi, 11 väikebussi, 3 bussi, 15 autot ja 9 laeva.
- Türgi rannikuvalve-, politsei- ja eripolitseiüksustele pakuti jaanuaris mitu koolituskursust, et suurendada nende suutlikkust võitluses ebaseadusliku rände vastu.

Türgi rannikuvalve-, politsei- ja eripolitseiüksustel on oluline roll ebaseaduslike sisseandajate ja inimkaubitsejate kinnipidamises.

2. osa

⁵ Pagulaslaagrite kohta kasutab Türgi terminit „ajutised kaitsekeskused”.

ELi–Türgi ühise tegevuskava Türgi-poolsete kohustuste rakendamine

Türgi esitas järgmise teabe viisanõude kaotamise üle peetava dialoogi käigus.

Ministrite nõukogu tuli kokku 1. veebruaril 2016 ja arutas võimalusi, kuidas Türgi saaks paremini ebaseaduslikule rände reageerida. Ministrite nõukogu toonitas, et Türgi on pühendunud ebaseadusliku rände vastasele võitlusele, ja otsustas:

- tugevdada piirikontrolli;
- parandada koostööd õiguskaitseasutuste vahel;
- asutada Türgi riikliku politsei eriuksuse, mis võitleb sisserändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastu;
- muuta karistused sisserändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise eest rangemaks;
- käivitada uued operatsioonid, et hävitada sisserändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise võrgustikud;
- kasvatada Türgi rannikuvalve võimet pidada kinni ebaseaduslikud piiriületajad;
- suurendada Türgi väljasaatmiskeskuste mahutavust.

Eripolitsei otsustas 2015. aasta detsembris peetud koosolekul suurendada patrullimist riigi ida-, kagu- ja läänepiiril. Sellega seoses määrati kuus provintsi ida- ja kagupiiri ääres ning kaheksa provintsi läänepiiri ääres põhipiirkondadeks, kus tuleb rohkem patrullida.

Türgi rannikuvalve sai alates 14. jaanuarist 2016 juurdepääsu transpordiministeeriumi loodud laevaregistrisüsteemile, kus on kajastatud kõik laevade ostu- ja müügitehingud ning nende tühistamine. Lisaks töötab Türgi selle nimel, et saada juurdepääs Interpoli andmebaasile varastatud välismaiste laevade kohta.

Türgi ratifitseeris kolmepoolse kokkuleppe Kreeka ja Bulgaariaga. Kokkulepe jõustub pärast selle avaldamist Türgi Vabariigi Teatajas.

Türgi tegi suuri edusamme Türgi ja Kreeka vaheliste tagasivõtukoostuste täitmisel. Türgi ja Kreeka delegatsioonid kohtusid 24. ja 25. veebruaril Ankaras, et tegeleda seni menetlemata 864 tagasivõtutaotlusega. Türgi kiitis 26. veebruaril heaks 859 taotlust. 308 ebaseaduslikku sisserändajat peeti endiselt Kreekas kinni ning 1. ja 2. märtsil saadeti teele bussid, et tagasipöördujad kohe üle anda. Lisaks edenes Türgi ja Kreeka arutelu palju tõhusamate tagasivõtumeetmete kehtestamise kohta, kaasa arvatud viie Türgi kontaktametniku saatmise kohta esmase vastuvõtu piirkondadesse (kõigepealt Lesbosel), et kiirendada majandusmigrantide tagasisaatmist. Kreeka ja Türgi leppisid kokku ka videokonverentsi pidamises iga kahe nädala tagant, et viia ellu operatiivkoostööd ja seda veelgi parandada. Samuti lepidi kokku ELi ja Frontexi toetusel tagasivõtualase operatiivkoostöö tugevdamises, kaasa arvatud tagasisaatmise eesmärgil ühislendude korraldamises. Lisaks jätkavad välisministeerium ja siseministeerium konsultatsioone Kreeka ettepaneku üle suurendada Türgis ebaseaduslike sisserändajate tagasivõtupunktide arvu (praegu on sellised punktid Dikilis Egeuse mere rannikul İzmiri provintsis ning Ipsalas Türgi–Kreeka maismaapiiril).

Türgi muutis 5. veebruaril iraaklaste suhtes kehtivat viisapoliitikat. Uute eeskirjade järgi ei ole Iraagi kodanikel alates 10. veebruarist enam võimalik piiril viisat hankida. Et Türki siseneda, peavad Iraagi kodanikud esitama viisataotluse Türgi diplomaatilisele välisesindusele või taotlema e-viisat. Lisaks kitsendati alates 5. veebruarist e-viisanõudeid – nüüd saavad e-

viisat taotleda ainult kehtiva Schengeni, USA, Ühendkuningriigi või Iirimaa viisa/elamisloa omanikud.

Türgi tegi 14 riigile, kaasa arvatud Türgist ELi suunduva ebaseadusliku rände lähteriikidele, ettepaneku arutada kahepoolse tagasivõtulepingu sõlmimist. Lisaks alustas Türgi ettevalmistusi, et kehtestada ebaseadusliku rände võimalikuks lähteriigiks peetava 18 riigi kodanikele lennujaama transiidiviisa nõue rahvusvahelise transiidiala läbimisel Türgis.

Arvestades ELi–Türgi vahelise tagasivõtulepingu täieliku jõustumisega 1. juunil, korraldasid Türgi ametiasutused 8. veebruaril õppereisi Gruusiasse, et tutvuda sealse riikliku elektroonilise tagasivõtusüsteemiga. Selle süsteemi hindamine on praegu Türgil pooleli, vastavat otsust on oodata järgnevatel nädalatel.

Türgi leppis Europoliga kokku teabevahetuslepingu projektis Türgi kontaktametniku saatmise kohta Europoli. Projekt tuleb kiiresti allkirjastada.

Türgi parlament hakkas arutama isikuandmete kaitse seaduse eelnõu ja on juba mõned artiklid heaks kiitnud. Seaduseelnõu ei vasta aga endiselt Euroopa standarditele, eelkõige selle osas, mis puudutab andmekaitseasutuse sõltumatust ning õiguskaitseasutuste ja luuretegevuse väljajätmist seaduse kohaldamisalast. Euroopa standarditele vastava andmekaitseasutuse vastuvõtmine on ülitähtis, sest võimaldaks Türgil teha tihedamat koostööd Europoli, Eurojusti ja liikmesriikide õiguskaitseasutustega.

Et tugevdada rändealast koostööd, pidas rändehalduse peadirektoraat 26. veebruaril teise kohtumise ELi liikmesriikide rände kontaktametnikega, kes töötavad Türgis.

3. osa

ELi–Türgi ühise tegevuskava ELi poolsete kohustuste rakendamine

Pärast 3. veebruaril liikmesriikide saavutatud poliitilist kokkulepet Türgi pagulasrahastu rahastamisallikate ja töökorralduse osas toimus 17. veebruaril rahastu juhtkomitee esimene koosolek. Komitee otsustas alustada abi pakkumist niipea kui võimalik ning selle peamine eesmärk on anda abi, et katta Türgis elavate pagulaste humanitaarvajadusi ja anda Süüria lastele juurdepääs haridusele. Praegu ei saa koolis käia ligi 400 000 Süüria last. See on oluline tegur, mis lisaks laste heaolule ohustab ka nende tulevikuväljavaateid.

Juhtkomitee otsusele kiiresti reageerides eraldas komisjon ELi humanitaarabi eelarvest esimesed 90 miljonit eurot, et mitmesugused akrediteeritud humanitaarabi partnerorganisatsioonid seda kasutaksid. Selle raha paigutamine on praegu pooleli, et laiendada humanitaarabi pakkumist, kaasa arvatud toidu, toiduks mittekasutatavate toodete, tervishoiu, vee, kanalisatsiooni ja kaitse pakkumist Türgis. Lisaks on EL ette valmistamas rahastu esimest meetet, et veel üle 110 000 Süüria kooliealise lapse, kes elavad Türgis väljaspool laagreid, saaksid juurdepääsu kooliharidusele. Sellega seoses kantakse rahastust järgmisel nädalal 55 miljonit eurot Süüria kriisile reageerimiseks loodud ELi piirkondlikku usaldusfondi.

Lisaks nõustus EL rahastama stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahendist 20 miljoni euro suurust projekti, et tugevdada Türgi rannikuvalve patrulli- ja seirevõimet.

Jätakuvalt on käimas Türgis viibivate Süüria pagulaste vajaduste hindamine, mida komisjon viib läbi koos Türgi ametiasutustega. Hindamistulemuste esimene kokkuvõte valmib eeldatavasti märtsi keskel ja kogu uuring aprilli lõpus, tingimusel et Türgi teeb oma

hindamistulemused lähipäevadel kättesaadavaks. Vajaduste hindamine aitab kindlaks määrata, milliseid projekte rahastu kaudu rahastama hakatakse. Praeguseks on komisjon viivitatatu abi prioriteetsete valdkondadena kindlaks määranud hariduse ja Süüria pagulaste töövõimaluste parandamise. Praeguse esialgse hinnangu kohaselt hõlmavad humanitaarvajadused abi eelarvest kolmandiku ning ülejäänud kahe kolmandikuga toetatakse juurdepääsu haridusele (mis on erilise tähelepanu all), kohalikku infrastruktuuri ja töövõimaluste loomist.

Aruandeperioodi jooksul pidas EL Türgiga kõnelusi selleks, et:

- toetada ettevalmistusi ELi–Türgi vahelise tagasivõtulepingu täielikuks rakendamiseks 1. juunil;
- tõhusamalt rakendada Türgi ja Kreeka kahepoolset tagasivõtuprotokolli, mille tulemusena vaadati läbi seni menetlemata tagasivõtutaotlused ja tagasipöördujad anti üle;
- jätkata tehnilist tööd humanitaarsetel põhjustel vabatahtliku vastuvõtusüsteemiga;
- kiirendada ühise tegevuskava rakendamist (nt arutada ja rakendada konkreetseid meetmeid, mis toetavad ühise tegevuskava otsustavat ja keskendunud rakendamist).

Komisjon ja Türgi jätkasid ühinemiseelse abi rahastamisvahendist (IPA) 2016. aastal pakutava abiprogrammi prioriteetide arutamist, keskendudes selgelt rahalise abi suurendamisele toetamaks Türgit viisanõude kaotamise tegevuskava täitmisel.

Türgi pagulasrahastu kaudu pakutav abi täiendab abi, mida EL on juba Türgile osutanud Süüria pagulaste ja neid vastuvõtivate Türgi kogukondade otseseks toetuseks. Alates kriisi algusest on ELi eelarvest selleks eraldatud üle 350 miljoni euro. Sellest summast 71 miljonit on praeguseks eraldatud humanitaarabi asjaomaste humanitaarabiorganisatsioonide kaudu peamiselt pagulaste abistamiseks Türgis. Lisaks viiakse kohapeal ellu esimest IPAst rahastatavat 18 miljoni eurost reageerimisprogrammi, mille ELi usaldusfondi juhatus kiitis 2015. aasta mais heaks Süüria kriisile reageerimise eesmärgil, et lahendada Türgis viibivate Süüria pagulaste viivitatatud haridus- ja toiduga kindlustatuse vajadused UNICEFi ja Maailma Toiduprogrammiga (WFP) 2015. aasta septembris allkirjastatud kokkulepete kaudu. 2015. aasta lõpus eraldati usaldusfondi projektidele Türgis IPA vahenditest 2012. aasta kulukohustuste vabastamise ohus 165 miljonit eurot, mis sisaldasid Türgi-poolset kaasrahastamist 25 miljoni euro ulatuses, millele lisandus veel 15 miljonit eurot 2013. ja 2015. aasta IPA vahenditest.

Lisaks sellele jätkas EL ulatusliku abi andmist Süüria pagulastele Liibanonis, Jordaania ja Iraagis ning ka Süüria riigisisestele põgenikele.

EL on lõpule viinud peagi Türgis tööle hakkava Frontexi kontaktametniku värbamise ja ettevalmistava koolitamise.

4. osa

Järeldused ja soovitused

Türgist ELi suunduvate ebaseaduslike sisserändajate arv on alates 2015. aasta oktoobrist olnud languses, kuid see hakkas veebruari kahel viimasel nädalal uuesti kasvama, püüdes aastaaega arvestades kõrgel tasemel.

Türgi on ühise tegevuskava rakendamiseks võtnud mitu meetet, nagu eespool märgitud, aga need ühised jõupingutused ei ole veel kaasa toonud rändevoogude piisavat ega kestlikku kahanemist. Et murettekitavalt suure sissevooluga hakkama saada, on Türgil tungivalt vaja tõsiselt edasi liikuda, et hoida ära ebaseaduslike sisserändajate ja pagulaste lahkumine tema territooriumilt ning tugevdada võitlust sisserändajate ebaseaduslikult üle piiri toimetajate vastu. Sellega seoses on eriti oluline tõhustada maismaaoperatsioone ebaseadusliku lahkumise tõkestamiseks ning suurendada riiklikke ja rahvusvahelisi jõupingutusi, et veelgi tõhusamalt võidelda sisserändajate ebaseaduslikult üle piiri toimetamisega.

Viimastel kuudel on rändemudel muutunud – veebruaris ELi saabunud ebaseaduslike sisserändajate koguarvust oli ligi 50 % muud kui Süüria päritolu (nt afgaanid, iraaklased, pakistanlased, marokolased, bangladeshlased, palestiinlased ja alžeerlased). Et sellele muutusele reageerida, kutsutakse Türgit üles kiirelt läbi rääkima tagasivõtulepingute üle ja need sõlmima asjasepuutuvate kolmandate riikidega, eelkõige ELi suunduva ebaseadusliku rände lähteriikidega, ning kiirendama juba sõlmitud, kuid veel jõustumata lepingute ratifitseerimist.

Türgi peab tagama, et vastavalt riigi õigusaktidele viiakse asjaomased rahvusvahelise kaitse seisundi määramise menetlused kiiresti lõpule, mille tulemusel pagulastele määratakse selgelt pagulasseisund või keeldutakse sellest. Lisaks peab Türgi tagama ELi suunduva ebaseadusliku rände tõkestamise nende ebaseaduslike sisserändajate puhul, kelle kohta on leitud, et nad ei vaja rahvusvahelist kaitset.

Aruandeperioodi üks põhisaavutusi oli Türgi ja Kreeka olulised edusammud nende kahepoolse tagasivõtuprotokolli rakendamise alal. See on äärmiselt tähtis, kuna annab aluse ELi ja Türgi vahelise tagasivõtulepingu ulatuslikumaks rakendamiseks ning loob väljavaate kõigi majandusmigrantide ja rahvusvahelist kaitset mitte saanud sisserändajate Türki tagasisaatmiseks lühikese aja jooksul. Nüüd tuleb tõhusamalt töötada, et tagada tagasipöördujate õigeaegne üleandmine, leppida kokku ühispingutuste korraldus, töötada välja kiirendatud menetlused, saata kontaktametnikud viiele saarele tööle, laialdaselt tutvustada tagasivõtumenetlust ebaseadusliku rände heidutamiseks ning edasi arendada Kreeka suutlikkust tagasipöördumisi korraldada.

Türgit kutsutakse samuti üles kiirendama ettevalmistusi, et rakendada ELi ja Türgi vahelist tagasivõtulepingut kolmandate riikide kodanike suhtes alates 1. juunist 2016. Sellega seoses on ülioluline, et nõukogu võtaks võimalikult kiiresti vastu seisukoha, mille EL võtab tagasivõtmise ühiskomitees seoses komitee otsusega, mis võimaldab ELi ja Türgi vahelise tagasivõtulepingu sätteid rakendada kolmandate riikide kodanike suhtes alates 1. juunist 2016⁶.

Türgi peab samuti tõhustama oma koostööd ELiga Süüria pagulaste vajaduste hindamisel, mis aitaks kavandada Türgi pagulasrahastu toetuse kasutamist.

Pärast kokkuleppe saavutamist Türgi pagulasrahastu kohta peab EL omalt poolt võimalikult kiiresti alustama abi andmist, et leida rahastu abil lahendused pagulaste vajadustele. Esmatähtsad valdkonnad Türgis asuvatele pagulastele rahalise abi andmisel on humanitaarabi, haridus, tööturule integreerimine, tervishoid ja sotsiaalne kaasatus, omavalitsuste infrastruktuur ja rändevoogude haldamise toetamine. Käimasoleva vajaduste hindamise käigus analüüsitakse üksikasjalikult rahastamise puudujääke ja määratakse kindlaks rahastamisvajaduste prioriteedid kõigis valdkondades. Rahastu juhtkomitee esitab

⁶ COM(2016) 72 final 2016/0044 (NLE).

strateegilised juhised ning teeb otsused konkreetsete meetmete, summade ja parimate rahastamisvahendite kohta. Komisjon kutsub juhtkomitee teise koosoleku kokku niipea, kui vajaduste hindamise tulemuste esimene kokkuvõte on valmis.

Türgi ja EL peavad jätkama ühise tegevuskava otsustavat ja keskendunud rakendamist. Oluline on, et sellised ühised pingutused kannaksid kohapeal kiiresti vilja, eelkõige ebaseaduslike sisserändajate sissevoolu pidurdamise alal.

Kokkuvõtteks võib öelda, et Türgi on ühise tegevuskava rakendamisega hästi alustanud ning teda kutsutakse üles jätkama ja veelgi tugevdama oma tegevust ühise tegevuskava täielikuks, kiireks ja tulemuslikuks rakendamiseks.

Komisjon jätkab omalt poolt jõupingutusi, et tagada ELi-Türgi ühise tegevuskava kiire ja tulemuslik rakendamine. Komisjon jätkab ühise tegevuskava rakendamise tähelepanelikku jälgimist ja esitab selle kohta korrapäraselt aruandeid.